

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

હરચંદ સિંઘ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

હરિયાણા રાજ્ય

ઓગસ્ટ ૩૧, ૧૯૭૩

[ન્યાયમૂર્તિઓ એચ. આર. ખન્ના અને એ. અલાગિરિસ્વામી]

ભારતીય દંડ સંહિતા-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ II હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવેલા આરોપી-કોસ અપીલ પર. વડી અદાલત કલમ ૩૦૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવવાને કલમ ૩૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૦૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો-શું દોષિત ઠેરવવાનું શક્ય છે, જ્યારે ફરિયાદી પક્ષ પુરાવાઓનો સમૂહ રજૂ કરે છે જે વિરોધાભાસી હોય છે અને બીજા પર પ્રહાર કરે છે.

પીડિતાના મૃત્યુના સંબંધમાં વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશની અદાલતમાં છ લોકો સામે કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે અને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા પરંતુ રને કલમ ૩૪ આઈ. પી. સી. સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને બીજાને કલમ ૩૨૩ આઈ. પી. સી. હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તે મુજબ સજા સંભળાવવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ બે કોસ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી—એક દોષિતો દ્વારા તેમની દોષિતતાને પડકારતી અને બીજી રાજ્ય દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે ૩ આરોપીઓની દોષિતતાને કલમ ૩૪, આઈ. પી. સી. સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ હેઠળ કરવામાં આવે. વડી અદાલત તેમાંથી એકને નિર્દોષ જાહેર કર્યો હતો પરંતુ અન્ય બેને કલમ ૩૪ આઈ. પી. સી. સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને તેમને આજીવન કેદની સજા ફટકારી હતી અને તેથી આ અદાલત સમક્ષ અપીલ કરવામાં આવી હતી.

ફરિયાદી પક્ષે તેના કેસના સમર્થનમાં સાક્ષીઓના બે જૂથોની તપાસ કરી હતી. એક સમૂહના પુરાવાઓમાં ત્રણ નજરે જોનારા સાક્ષીઓની જુબાનીનો સમાવેશ થતો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે તેમની જુબાની કે મૃત્યુના સમયે કરેલ કથન પર કોઈ આધાર રાખ્યો ન હતો. અન્ય નજરે જોનાર સાક્ષી જેની જુબાની પર ફરિયાદી

પક્ષ અને ટ્રાયલ કોર્ટ માન્ય રાખ્યો હતો તે ફરિયાદી સાક્ષી ૧૪ હતા , જેણે ઘટના સમયે મૃતક સાથે કામ કરતા હોવાનો દાવો કર્યો હતો.

અપીલને મંજૂરી આપતા,

ઠેરવ્યું: ક્રિમિનલ ટ્રાયલમાં કોર્ટનું કાર્ય એ શોધવાનું છે કે તેની સમક્ષ રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ તેના પર જે ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે તેના માટે દોષિત છે કે કેમ. આ હેતુ માટે, કોર્ટ રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને સ્કેન કરે છે કે કેમ તે શોધવા માટે કે શું કોઈ વિશ્વસનીય અને વિશ્વાસપાત્ર પુરાવા છે કે જેના આધારે આરોપીને દોષિત ઠેરવવાનું શક્ય છે અને તે ગુના માટે દોષિત છે કે જેની સાથે તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. જો કોઈ કેસમાં, ફરિયાદી પક્ષ પુરાવાના બે સેટ તરફ દોરી જાય છે, જેમાંથી દરેક વિરોધાભાસી હોય છે અને બીજા પર પ્રહાર કરે છે અને તેને અવિશ્વસનીય હોવાનું દર્શાવે છે. તો દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં. [૫૮૭૬]

વાડિવલુ થેવર વિ. મદ્રાસ રાજ્ય, [૧૯૫૭] એસ. સી. આર. ૯૮૧, નો ઉલ્લેખ અને વિશિષ્ટતા.

ફોજદારી અપીલીય હકૂમત: ફોજદારી અપીલ નંબર ૩૨/૧૯૭૦.

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૨૦ અને ૬૭૨/૧૯૬૭માં પંજાબ અને હરિયાણા
વડી અદાલતના તારીખ ૨૩મી એપ્રિલ, ૧૯૬૯ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફે ગુરુદ્દીન અહમદ અને ડી. ગોબર્ધન.

સામાવાળા તરફે એચ. એસ. મારવાહ અને આર. એન. સચથે.

અદાલતનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તી ખત્રા દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

હરચંદ સિંઘ, જસવંત સિંઘ, જસવિંદર સિંઘ, સાધુ સિંઘ, ગૈજન સિંઘ
અને લાલ સિંઘ પર લુધિયાણાના એડિશનલ સેશન્સ જજની કોર્ટમાં અજૈબ
સિંઘના મોતની ઘટનાના સંબંધમાં કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે
સાધુ સિંઘ, ગજન સિંઘ અને લાલ સિંઘને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા. હરચંદ અને
જસવંત સિંઘને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને
કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તેમાંથી દરેકને
સાત વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. જસવિંદર સિંઘને
ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને
એક વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ પંજાબ-
હરિયાણા વડી અદાલતમાં બે કોસ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. એક

અપીલ હરચંદ સિંઘ, જસવંત સિંઘ અને જસવિંદર સિંઘ દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જેમાં તેમની દોષિતતાને પડકારવામાં આવી હતી. બીજી અપીલ પંજાબ રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવી હતી જેમાં એવી દાદ માંગવામાં આવી હતી કે હરચંદ સિંઘ, જસવંત સિંઘ અને જસવિંદર સિંઘની દોષિત ઠેરવણી ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ હેઠળ થવી જોઈએ. વડી અદાલતે જસવિંદર સિંઘને છોડી મૂક્યા હતા. હરચંદ સિંઘ અને જસવંત સિંઘ વિરુદ્ધ રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલ સ્વીકારવામાં આવી હતી અને તે બંને આરોપીઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તેમાંથી દરેકને આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ હરચંદ સિંઘ અને જસવંત સિંઘ વિશેષ પરવાનગી દ્વારા આ અદાલતમાં અપીલ કરવા આવ્યા હતા.

ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એ છે કે જવાલા સિંઘની વિધવા ગુલાબ કૌરે મૃતક અજૈબ સિંઘ અને તેના ભાઈ તેજ સિંઘની તરફેણમાં લગભગ પચાસ વીધા જમીનની વસિયત કરી હતી. વર્તમાન ઘટનાના લગભગ બે વર્ષ પહેલાં ગુલાબ સિંઘનું અવસાન થયું હતું. તેમના મૃત્યુ પછી, ગુલાબ કૌરની જમીન અજૈબ સિંઘ અને તેજા સિંઘના ખેતીના કબજા હેઠળ હતી. આરોપી ગુલાબ કૌરના પતિ જવાલા સિંઘના કોલેટરલ છે અને ગુલાબ કૌર દ્વારા અજૈબ સિંઘ અને તેજા સિંઘની તરફેણમાં વસિયતના અમલને કારણે વ્યથિત થયા હતા. ૧૨ જૂન,

૧૯૬૬ના રોજ સવારે લગભગ ૧૦ કે ૧૧ વાગ્યે, એવું કહેવામાં આવે છે કે, અજૈબ સિંઘ જયપુર ગામના વિસ્તારમાં તેમના "નવા ખુ" તરીકે જાણીતા કામ કરવા ગયા હતા. છ આરોપી, જે અજૈબ સિંઘના કૂવાની નજીકના તેમના કૂવા પર હાજર હતા, તે પછી ત્યાં આવ્યા હતા. તે સમયે સાધુ સિંઘ અને હરચંદ સિંઘ બરછાઓથી સજ્જ હતા. જસવિંદર સિંઘ, ગજ્જન સિંઘ અને લાભ સિંઘ પાસે ગંડાસા હતા, જસવંત સિંઘ પાસે તકવા હતો. ત્યાં પહોંચ્યા પછી આરોપીઓએ કહ્યું કે તેઓ અજૈબ સિંઘને કૂવામાંથી પાણી લેવાની મંજૂરી નહીં આપે. આરોપીઓએ પોતાના હથિયારોથી અજૈબ સિંઘને ઈજાઓ પહોંચાડતા પાછા જોયા. આ ઘટના અજૈબ સિંઘના બે પુત્રો અમરજીત સિંઘ અને મલ સિંઘ તેમજ તેમના ભાઈ તેજા સિંઘ દ્વારા નિહાળવામાં આવી હોવાનું કહેવાય છે. તે સમયે અમરજીત સિંઘ, મલ સિંઘ અને તેજા સિંઘ નજીકના ખેતરમાં હાજર હોવાનું કહેવાય છે. તેઓ તે સ્થળે દોડી ગયા જ્યાં અજૈબ સિંઘ પર હુમલો કરવામાં આવી રહ્યો હતો. ત્યારબાદ આરોપી નાસી છૂટ્યો હતો. અજૈબ સિંઘને ગાડીમાં બેસાડીને પહેલા દુરાહા અને પછી પાયલ લઈ જવામાં આવ્યા હતા. દુરાહા હોસ્પિટલ અથવા પાયલ હોસ્પિટલમાં ડૉક્ટર ઉપલબ્ધ ન હોવાથી, અજૈબ સિંઘને ટેક્સીમાં ખત્રા લઈ જવામાં આવ્યા હતા. પાર્ટી સાંજે લગભગ ૬:૩૦ વાગ્યે ખત્રા હોસ્પિટલમાં પહોંચી હતી. ત્યારબાદ હોસ્પિટલના પ્રભારી ડૉ. શમશેર સિંઘે પોલીસ સ્ટેશન ખત્રા સ્ટેટિનને સૂચના મોકલી હતી કે અજૈબ સિંઘની હાલત ગંભીર છે અને તેમનું નિવેદન નોંધવામાં આવી શકે છે. એ. એસ.

આઈ. હર્ભજન સિંઘ ત્યારબાદ હોસ્પિટલમાં ગયા અને સાંજે ૭:૩૦ વાગ્યે અજૈબ સિંઘનું પી. આઈ. કે. નિવેદન નોંધ્યું. ઉપરોક્ત નિવેદનમાં, અજૈબ સિંઘે ઉપરોક્ત ઘટનાનું સંસ્કરણ આપ્યું હતું. ત્યારબાદ તરત જ રાત્રે ૮. ૪૫ વાગ્યે અજૈબ સિંઘનું હોસ્પિટલમાં અવસાન થયું હતું.

અજૈબ સિંઘના મૃત્યુના નિવેદનના રેકોર્ડિંગ વિશેની સૂચના પાચલ પોલીસ સ્ટેશનને મોકલવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ તે પોલીસ સ્ટેશનમાં કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને અજૈબ સિંઘના મૃત્યુના નિવેદનના આધારે ઔપચારિક પ્રથમ માહિતી અહેવાલ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો.

સબ ઇન્સ્પેક્ટર હોશિયાર સિંઘે આ કેસની તપાસ સંભાળી હતી. તેમણે ૧૬ જૂન, ૧૯૬૬ના રોજ આરોપીઓની ધરપકડ કરી હતી, જ્યારે તેઓ દુરાહાના પાવર હાઉસમાં છુપાયેલા હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. ત્યારબાદ જુદા જુદા આરોપીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ હરચંદ સિંઘને લોહીથી ખરડાયેલો બરછો મળી આવ્યો હતો. જસવંત સિંઘને લોહીથી ખરડાયેલો તકવો મળી આવ્યો હતો, જ્યારે જસવિંદર સિંઘને લોહીથી ખરડાયેલો ગાંડસો મળી આવ્યો હતો.

અજીબ સિંઘના મૃતદેહ પર પોસ્ટમોર્ટમ ૧૩ જૂન, ૧૯૬૬ના રોજ બપોરે ૧ વાગ્યે ડૉ. ગુરચરણ સિંઘ રંધ્રાવા દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સુનાવણીમાં આરોપીઓએ ફરિયાદી પક્ષના આક્ષેપો કર્યા હતા અને જણાવ્યું હતું કે તેઓ આ કેસમાં ખોટી રીતે સામેલ થયા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે અમરજીત સિંઘ (પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી ૨), માલ સિંઘ (પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી ૩) અને તેજા સિંઘ (પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી ૪) ની જુબાની પર કોઈ આધાર રાખ્યો ન હતો, જેમની ઘટનાના નજરે જોનારા સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી અને જેમણે ઉપર જણાવ્યા મુજબ પ્રોસીક્યુશન કેસને ટેકો આપ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે અજૈબ સિંઘની મૃત્યુની ઘોષણા પર પણ કોઈ આધાર રાખ્યો ન હતો. જોકે, ટ્રાયલ કોર્ટે દ્વારા રિલાયન્સને રામ અસરા (ફરિયાદી સાક્ષી ૧૪) ના પુરાવા પર મૂકવામાં આવ્યું હતું, જેમણે ઘટના સમયે મૃતક સાથે કામ કરવાનો દાવો કર્યો હતો. રામ અસરાનું નિવેદન, જે રેકૉર્ડમાંથી જણાય છે, ૧૩ જૂન, ૧૯૬૬ના રોજ કેસની તપાસ દરમિયાન પોલીસે નોંધ્યું હતું. રામ અસરાના જણાવ્યા અનુસાર, ઘટના સમયે માત્ર ત્રણ આરોપીઓ હરચંદ સિંઘ, જસવંત સિંઘ અને જસવિંદર સિંઘ હાજર હતા, જ્યારે અન્ય ત્રણ આરોપી હાજર નહોતા. રામ અસરાએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતક અજૈબ સિંઘને ઈજાઓ હરચંદ સિંઘ દ્વારા દત (સિકલ) અને જસવંત સિંઘ દ્વારા કૃપાણથી થઈ હતી. રામ અસરાના પુરાવાને આધારે ટ્રાયલ કોર્ટે હરચંદ સિંઘ અને જસવંત સિંઘને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪

સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ ભાગ ૧૧ હેઠળ ગુના માટે દોષી ઠેરવ્યા હતા. જસવિંદર સિંઘને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.

જ્યારે આ બાબતને વડી અદાલતમાં અપીલમાં લેવામાં આવી ત્યારે વિદ્વતાપૂર્ણ ન્યાયાધીશોએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે ટ્રાયલ કોર્ટે અમરજીત સિંઘ, મલ સિંઘ અને તેજા સિંઘની જુબાનીને ખોટી રીતે રજૂ કરવી વાજબી નથી. વડી અદાલત તે ત્રણ સાક્ષીઓના પુરાવા તેમજ રામ અસરા પ્રોસીક્યુશન સાક્ષીના પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા પછી આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા કે હરચંદ સિંઘ અને જસવંત સિંઘની સંડોવણી કોઈપણ વાજબી શંકાની બહાર સ્થાપિત થઈ હતી. જ્યાં સુધી જસવિંદર સિંઘની વાત છે, ત્યાં સુધી વડી અદાલત એવું માન્યું હતું કે તેમની સામે કોઈ કેસ સાબિત થયો નથી. વડી અદાલતનો વધુ અભિપ્રાય હતો કે હરચંદ સિંઘ અને જસવંત સિંઘ સામેનો કેસ કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ હેઠળ નહીં પણ કલમ ૩૪ ભારતીય દંડ સંહિતાની સાથે વાંચીને કલમ ૩૪ હેઠળ આવે છે. તે મુજબ હરચંદ સિંઘ અને જસવંત સિંઘને દોષી ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને ઉપર મુજબ સજા સંભળાવવામાં આવી હતી.

અમે અપીલકર્તાઓ વતી શ્રી ગુરુદ્દીન અને રાજ્ય વતી શ્રી મારવાહને સાંભળ્યા છે અને અમારો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાઓની સજાને ટકાવી શકાતી નથી.

એ વાતમાં કોઈ વિવાદ નથી કે ઘટનાના દિવસે અજૈબ સિંઘ પર ખૂની હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે તેનું મૃત્યુ થયું હતું. જ્યારે અજય સિંઘને ખત્રા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા ત્યારે તેમની તપાસ કરનારા ડૉ. શમશેર સિંઘના પુરાવા તેમજ મૃતદેહ પર પોસ્ટમોર્ટમ કરનારા ડૉ. ગુરચરણ સિંઘ રંધાવા ના પુરાવા દર્શાવે છે કે મૃતક અજૈબ સિંઘને અઢાર ઈંજાઓ પહોંચાડવામાં આવી હતી. તેમાંથી સાત તીક્ષ્ણ ધારવાળા હથિયારોના કારણે થયા હતા. ડૉ. રંધાવા અનુસાર, ઈંજાઓની સંચિત અસરના પરિણામે આઘાત અને રક્તસ્રાવને કારણે મૃત્યુ થયું હતું. ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર, બે અપીલકર્તાઓ મૃતક પર હુમલામાં જોડાયા હતા, જેના પરિણામે મૃતકનું મૃત્યુ થયું હતું. તેના કેસના સમર્થનમાં ફરિયાદી પક્ષે સાક્ષીઓના બે જૂથોની તપાસ કરી હતી. એક સમૂહના પુરાવાઓમાં અમરજીત સિંઘ, માલ સિંઘ અને તેજા સિંઘની જુબાનીનો સમાવેશ થાય છે. જ્યાં સુધી આ સાક્ષીઓની વાત છે, ટ્રાયલ કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે તેઓ ઘટના સ્થળની નજીક હાજર ન હતા અને ઘટનાના સાક્ષી ન હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે આ નિષ્કર્ષના સમર્થનમાં એવા કારણો આપ્યા જે નક્કર અને વજનદાર લાગે છે અને અલગ ઢ્રષ્ટિકોણ અપનાવવા માટે કોઈ ચોક્કસ આધાર

નથી મળતો. ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર ઘટના સમયે મૃતક અજૈબ સિંઘ સાથે રહેલા રામ અસરાનો પુરાવો દર્શાવે છે કે ઘટના સમયે અમરજીત સિંઘ, મલ સિંઘ અને તેજા સિંઘ હાજર નહોતા. જો અમરજીત સિંઘ, મલ સિંઘ અને તેજા સિંઘ ઘટના સ્થળે અથવા તેની આસપાસ હાજર હોત અને ખરેખર ઘટના જોઈ હોત, તો તે માનવું મુશ્કેલ છે કે રામ અસરા તેમની હાજરીથી અજાણ રહ્યા હોત. અમરજીત સિંઘ, માલ સિંઘ અને તેજા સિંઘના જણાવ્યા અનુસાર, જ્યારે તેઓ તે સમયે ઘરેથી આવી રહ્યા હતા ત્યારે તેમણે આ ઘટના જોઈ હતી. તેઓ ઘટના સ્થળથી લગભગ ૬૦ કરમના અંતરે હતા, જ્યારે તેઓએ અવાજ સાંભળ્યો અને નજીક આવીને તેઓએ છ આરોપીઓને મૃતક અજૈબ સિંઘને ઈજા પહોંચાડતા જોયા, તેની સામે, મૃત્યુની ઘોષણામાં મૃત અજૈબ સિંઘનું નિવેદન એ હતું કે ઉપરોક્ત ત્રણ સાક્ષીઓ નજીકના ખેતરમાં કામ કરી રહ્યા હતા જ્યારે આરોપી દ્વારા તેમના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. અમરજીત સિંઘ, મલ સિંઘ અને તેજા સિંઘે દાવો કર્યો હતો કે તેઓ માટી ભરીને નવી નહેરને મજબૂત કરવાના હેતુથી ટોકરા અને કહીઓ સાથે તેમના ઘરથી ફૂવા તરફ આગળ વધી રહ્યા હતા. જો તે જ હેતુ માટે તેઓ ફૂવામાં જતા હોત, તો તેઓ ત્યાં પહેલા ગયા હોત અને કોઈ પણ સંજોગોમાં અજૈબ સિંઘના મૃત વિભાગ પછી નહીં, જેથી તેઓ અજૈબ સિંઘે ફૂવામાં ફારસી ચક્રનું સંચાલન શરૂ કરતા પહેલા ચેનલ તૈયાર કરી શકે. આમ આપણે જોઈએ છીએ કે અમરજીત સિંઘ, માલ સિંઘ અને તેજા સિંઘ દ્વારા તે સમયે તેમના આગમન અંગે આપવામાં આવેલ સમજૂતી માત્ર ભરોસાપાત્ર

નથી, તેના મૃત્યુના નિવેદનમાં અને અમરજીત સિંઘ, માલ સિંઘ અને તેજા સિંઘ પ્રોસીક્યુશન સાક્ષીઓની ઘટના સ્થળે અથવા તેના વિશેની હાજરી અંગેના નિવેદનમાં ભૌતિક વિસંગતતા છે. આ બધાની ટોચ પર આપણે જોઈએ છીએ કે રામ અસરાનો પુરાવો, જેના પર ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે દર્શાવે છે કે અમરજીત સિંઘ, માલ સિંઘ અને તેજા સિંઘ ત્યાં ન હતા અને આ ઘટનાના સાક્ષી પણ નહોતા.

અન્ય તજરે જોનાર સાક્ષી, જેની જુલાની પર ફરિયાદી પક્ષે આધાર રાખ્યો છે તે રામ અસરા (ફરિયાદી સાક્ષી ૧૪) છે. જ્યાં સુધી આ સાક્ષીની વાત છે, ત્યાં આપણે જોઈએ છીએ કે ઘટના સ્થળે તેની હાજરીનો ઉલ્લેખ અજૈબ સિંઘ દ્વારા મૃતકના નિવેદનમાં કરવામાં આવ્યો ન હતો, જે ખત્રા હોસ્પિટલમાં એ. એસ. આઈ. હરભજન સિંઘ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યો હતો. રામ અસરાના જણાવ્યા અનુસાર, તે મૃતક સાથે કૂવામાં કામ કરતો હતો ત્યારે ત્રણ આરોપી ત્યાં આવ્યા હતા અને મૃતક પર હુમલો કર્યો હતો. જો રામ અસરા હકીકતમાં હાજર હતા અને ઘટના સમયે અજૈબ સિંઘ સાથે કામ કરી રહ્યા હતા, તો તે સ્પષ્ટ નથી કે મૃતકએ મૃત્યુની ઘોષણામાં તે હકીકતનો ઉલ્લેખ કેમ કરવો જોઈએ. અમરજીત સિંઘ, માલ સિંઘ અને તેજા સિંઘના પુરાવા, જેના પર ફરિયાદી પક્ષે પણ ભરોસો મૂક્યો હતો, તે દર્શાવે છે કે રામ અસરા આ ઘટનાના સાક્ષી નહોતા. પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં ઉલ્લેખ ન કરાયેલી વસ્તુઓની પ્રકૃતિમાં રેઈન અસરાનું

નામ, કારણ કે આ અહેવાલ અજૈબ સિંઘની મૃત્યુની ઘોષણા પર આધારિત હતો. આમ એવું જણાય છે કે જે સાક્ષીની જુબાની પર ફરિયાદી પક્ષ અપીલકર્તાઓની દોષિતતાને ટકાવી રાખવા માંગે છે તે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા અન્ય પુરાવા દ્વારા અવિશ્વસનીય સાક્ષી હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ઇલે પ્રેઝન્ટ એ એક એવો કેસ છે જેમાં ફરિયાદી પક્ષના પુરાવાનો એક સમૂહ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાના અન્ય સમૂહની નિંદા કરે છે. ઉપરોક્ત સ્થિતિમાં, આરોપી અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવવા માટે અમારે કોઈ નક્કર આધાર મેળવવો મુશ્કેલ લાગે છે.

ફોજદારી સુનાવણીમાં કોર્ટનું કાર્ય એ શોધવાનું છે કે શું ટાઈલ વ્યક્તિને તેની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે કે કેમ કારણ કે આરોપી તેના પર જે ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે તેના માટે દોષિત છે. આ હેતુ માટે અદાલત રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને સ્કેન કરે છે કે કેમ તે શોધવા માટે કે શું કોઈ વિશ્વસનીય અને ભરોસાપાત્ર પુરાવા છે કે જેના આધારે આરોપીની દોષિત ઠેરવવાનું શક્ય છે અને તે દોષિત છે કે જેના માટે ઇલે પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. જો કોઈ કેસમાં ફરિયાદી પક્ષ પુરાવાના બે સેટ તરફ દોરી જાય છે, જેમાંથી દરેક વિરોધાભાસી હોય છે અને બીજા પર પ્રહાર કરે છે અને તેને અવિશ્વસનીય દર્શાવે છે, તો પરિણામ એ જરૂરી રહેશે કે અદાલત પાસે કોઈ વિશ્વસનીય અને વિશ્વસનીય

પુરાવા નહીં રહે જેના પર આરોપીની દોષિત ઠેરવણી આધારિત હોઈ શકે. અનિવાર્યપણે, આરોપીઓને આવી પરિસ્થિતિનો લાભ મળશે.

શ્રી મારવાહએ અમારી સમક્ષ વાડીવલુ થેવર વી. ધ સ્ટેટ ઓફ મદ્રાસ, [૧૯૫૭] એસ. સી. આર. ૯૮૧ નો કેસ ટાંક્યો છે, જેમાં એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે જો તે વિશ્વાસપાત્ર અને વિશ્વસનીય હોવાનું જણાયું હોય તો અદાલત એક જ સાક્ષીની જુબાની પર હત્યાના આરોપમાં આરોપીની દોષિતતાને આધારે દોષિત ઠેરવી શકે છે. અમારા મતે ઉપરોક્ત દરખાસ્ત સાથે કોઈ વિવાદ ન હોઈ શકે, પરંતુ તે દરખાસ્ત વર્તમાન કેસમાં કોઈ ઉપયોગી ન હોઈ શકે. અગાઉ ઉલ્લેખ કર્યો છે તેમ, ફરિયાદી પક્ષનો પુરાવો પોતે (૧) રામ અસરાની જુબાનીની સત્યતા અંગે શંકા પેદા કરે છે, જેના પર હવે શ્રી મારવાહ દ્વારા જુબાનીનો આધાર રાખવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. જો રામ અસરાની જુબાની વિશ્વાસપાત્ર પાત્રની હોત અને ફરિયાદી પક્ષના પુરાવાએ પોતે જ તેની જુબાનીની શુદ્ધતા અંગે શંકા પેદા કરી ન હોત, તો આ અદાલતે રામ અસરાની જુબાની પર અપીલકર્તાઓની દોષિતતાને ટકાવી રાખી હોત. જેમ વસ્તુઓ છે તેમ, ફરિયાદી પક્ષે પોતે પુરાવા તરફ દોરી ગયા છે જે દર્શાવે છે કે રામ અસરાની જુબાની વિશ્વસનીય નથી.

તેથી અમે અપીલ સ્વીકારીએ છીએ, વડી અદાલતના ચુકાદાને રદ કરીએ છીએ અને અપીલકર્તાઓને નિર્દોષ જાહેર કરીએ છીએ.

એસ. સી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.